

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Négy évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Elváltos hirdetések 6 hasábes petit sorja 30 fillér.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

Mai távirati rovatunk. Minthogy a rossz időjárás miatt Budapesttel a táviró- és telefon-összeköttetés szünetel, a napi eseményekről csak kerülő uton, Triestben keresztül jutottunk néhány hírhez.

A politikai helyzet.

A kormány programja.

Budapest, okt. 25. Egy-befolyásos politikai, ki szoros viszonyban áll Fejérváry Géza báróval, a következő adatokat szolgáltatva egy újságíróknak a kormány programjára vonatkozólag: A programnak, amelylyel Fejérváry az ellenzékét megtörni és a tavasszal eszközözendő új választásokat bevezetni akarja, főbb pontjai a következők volnának:

1. Általános közvetlen szavazati jog mindazoknak, akik írni és olvasni tudnak és a 24. életévet elérték;

2. Vámelkülönítés Ausztriától Széll Kálmán formulája alapján, úgy hogy 1917-ben bekövetkezhessék a teljes önálló vámterület létesítése;

3. A megyei közigazgatás államosítása.

Ezenkívül vannak még másodrangú reformok is.

— Jól tudjuk, — mondta a politikus — hogy e liberális és modern program ellen az összes privilegizált társadalmi osz-

tályok állást foglalnak, de biztosan reméljük, hogy az eddig a parlamentben uralkodó oligarchikus arisztokrácia részéről teljesen elhanyagolt néptömegek segítségével ki fogjuk vinni a győzelmet. A harcz hosszú lesz és heves; mi biztosak vagyunk győzelmünkről, mert a nép meg fogja érteni a tervezett reformok jelentőségét a koalíció által fenntartott magyar kommandóval szemben. Legfőbb fontossággal bír a megyei közigazgatás államosítása, amely után a városok autonómiájának megsemmisítése fog következni, amelyek a most folyó harcban az elavult törvények alapján valósággal bevetetlen várak és megtagadhatják a kormánynak az adók beszállítását és ujonczok állítását.

Az oroszországi vasutasztrájk.

Szent-Pétervárt éhség fenyegeti.

Szent-Pétervár, okt. 25. A vasutasok sztrájkja nyugtalanító módon terjed. A várost éhség fenyegeti, mert az élelmiszert szállító vonatok nem közlekednek többé.

A sztrájkolók felfegyverkeztek.

Kharkov, okt. 25. A munkások kijosztották a fegyerraktárakat és most fel vannak fegyverezve. Az újságok nem jelennek meg. Sok péküzletet elpusztítottak, másokban beszüntették a munkát. A kenyér és élelmiszerek hiánya mindinkább érezhetővé válik. Dél előtt 10 órakor a

mozdonygyárban gyűlés lesz, ezért véres összeütközésektől félnek. A tegnapi zavargásoknál megsebesültek száma jelentékeny.

Varsó, okt. 25. Tegnap délelben Vola külvárosnak összes munkásai beszüntették a munkát amiatt, mert a tegnapi zavargásoknál hét munkást megölték. A sztrájkolók meg akarják bosszulni társaik halálát és erősen fegyverkeznek.

A posta- és távirószolgálat szünetel.

Kurszk, okt. 25. A posta- és távirószolgálatot beszüntették. A sztrájkolók megszállva tartják a posta- és táviróhivatalt.

Feltartóztatják a vonatokat.

Jekaterinosláv, okt. 25. Több ezer sztrájkoló feltartóztatja a vonatokat. A helyzet igen súlyos; a hatóságok tehetetlenek.

Megrongált vízvezeték.

Moszkva, okt. 25. A Moszkva és Mytichi között levő vízvezeték a sztrájkolók megrongálták, úgy hogy több lakást elöntött a víz. Körülbelül 10.000 sztrájkoló a vasutigazgatóság udvarán gyűlést tartott.

A közlekedésügyi miniszter utazása.

Szent-Pétervár, okt. 25. Speciális intézkedések folytán a közlekedésügyi miniszter különvonattal elindulhatott Moszkvából Szent-Pétervárra.

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

Egy évforduló.

Irta: Henry Caen.

Gotard, a híres pénzfejedelem, észre sem látott venni vicomte d'Ambleuse kezét, amelyet az barátilag feléje nyújtott.

— Foglaljon helyet, vicomte ur, — mondta aztán.

A vicomte felkaczagott.

— Teringettét, kedves barátom! Hiszen az ön arcza valósággal olyan, mintha temetne. Brr! Még megfázom a hidegségtől. Nos halljuk, mi a baj?

Gotard éles tekintete néhány perczig mozdulatlanul szegődött a fiatal gavallérra, mintha össze akarná szedni az erejét, mielőtt a dologra térne. Azután egyszerre megszólalt:

— Vicomte ur, magamhoz kérttem önt ma, még pedig éppen a mai napra, hogy évfordulót ünnepeljek meg önrel. Emlékezzék csak vissza, fiatal ember . . . emlékezzék vissza napról-napra . . . éppen három esztendeje, hogy ön a feleségem kedvese.

A vicomte meglepetésében felszökött ültéből és zavartan, de nem ijedten telte:

— Rendelkezésre állok, uram!

A financier rövid mozdulattal elhallgatatta.

— Jól van, jól . . . Pillanatig sem kételkedtem az ön bátorságában . . . és örvendek, hogy egyetlen szóval sem igyekszik tagadni azt, amit hiába is tagadna. Így legalább szép nyugodtan megbeszéljük azt, ami végett magamhoz kérttem. Hallgasson meg.

Három éve tehát annak, hogy ön és a feleségem engem vaknak, vagy együgyűnek hisznek, a világ pedig neveléseseznek vél. Ön belopózott az én szentélyembe, hogy feldulja a békémet, becsületemet és boldogságomat; mindezért cserébe pedig fizetett azzal, hogy kedves barátjának nevez. Sem ön, sem a világ nem látta azt a mélységes fájdalmat, amelyet én e három esztendőn végigszenvedtem és bizonyára alig találkozott volna valaki, aki elhitte volna azokat az érveimet, amelyekkel önmagam előtt a gyalázatomat szépítgettem és visszafójtottam a féltékenység kitérőseit magamban. Nos, hát ezekről az érvekről kell beszélgetnünk . . . Ne türelmetlenkedjek, kérem, hanem hallgasson meg nyugodtan.

Amikor feleségül vettem Geneviévet, én gazdag voltam, ő pedig teljesen vagyontalan. De tündöklő szépsége és úde ifjúsága fejedelemi hozomány volt nekem, aki valósággal az atyja lehettem volna. Soha sem érzett férfi

szíve talán oly mélységes szenvedéllyel nő iránt, mint én szerettem és szeretem ma is Geneviévet. De a szenvedély nem vakította el a gondolkozásomat és jól átérttettem azt, hogy ez a fiatal teremtés nem viszonzhatja érzelmeimet, sőt nem is lehet boldog én mellettem. Egész életem egyetlen célja az volt, hogy őt boldoggá tegyem. Elhalmoztam a fényűzés minden túlzásával, kielégítettem minden szépséget és azt akartam, hogy bámulja mindenki benne a női szépség tökélyét.

— Mulass, — mondtam neki gyakran, — légy tékozló, mint királynőhöz illő.

És minden jutalmam az volt, ha kedves mosolylyal ezt a választ adta:

— Milyen jó ön! . . . köszönöm.

Néhány évig zavartalan volt a boldogságom. Gyönyörködtem abban az általános tetszésben, amely a feleségemet követte s mialatt ő mulatott, én két kézzel igyekeztem minél hatalmasabbá növelni a gazdagságomat.

Ekkor toppant be ön a mi életünkbe, ön, a fiatal, szép, asszonyok számára teremtett férfi s minden jeles tulajdonsága mellett még vicomte is. Az ön udvarlásai, mesteri gyakorlottsága a női szívek meghódításában, csábító szavai nem maradhattak hatástalanok. Tekintetének izzó fényétől aztán felébredt a gyermek-asszonyban a nő és egy napon

Dalmácia közgazdasági jelentősége.

Havass Rezső dr. igen tanulságos kis füzetet írt Dalmácia közgazdasági jelentőségéről, amelyben kimutatja, mily nagy érdek fűz bennünket ehhez a századok óta elhanyagolt, de a természettől megáldott földarabhoz.

Dalmácia, melyet *Kálmán* király csatolt nyolczszáz évvel ezelőtt a Szent István koronájához, az Árpád-házi és az Anjou királyok czéltudatos, okos politikája kövdtkeztében arra volt hivatva, hogy talapzata legyen a magyar imperiumnak, amely a tenger nélkül képtelenség. A mostoha sors elszakította tőlük e hosszú tengerpartu tartományt s bár jogilag, a király által szentesített törvény szerint Magyarországhoz tartozik, mégis Ausztria kormányozza. Az igaz, hogy ebben a kormányzásban eddig nem volt köszönet, mert míg gazdaságilag teljesen elhanyagolta, mesterségesen a nagyhorvát ideát növelte nagyra.

Az utóbbi időben, hogy a dalmaták megunva a Bécsből való elhanyagolást, egyre hangosabban követelik a Szent István koronájához való visszacsatolást, Bécsben is rájöttek, hogy valamit tenni kellene. És tettek is az által, hogy rekonstruálják a dalmát kereskedelmi tengerészetet. Ez teszi aktuálissá *Havass* Rezső füzetét.

Dalmácia tengerhajózási forgalmát eddig a kisebb dalmát hajósokon kívül főleg a Magyarhorvát tengerhajós-társaság és az Osztrák Lloyd közvetítette. A magyar társaság nagyon megerősödött és se a Lloyd, se a dalmát hajósok nem tudtak vele sikeresen versenyezni. Bécsben tehát kieszték, hogy erősíteni kell a dalmát hajósokat a magyar verseny ellen. Hosszu tanácskozás után, mely egy évnél tovább tartott, egy társasággá egyesítették az összes dalmát hajósokat, amely társaságban régi hajóival részt vesz az Osztrák Lloyd is oly módon, hogy pénz helyett régi hajóit adja oda. Ilyenformán a 12 millió korona részvénytökének egyharmada a Lloydé. Az osztrák kormány másfél millió szubvenziót ad az új társaságnak és megengedi, hogy *nyelve horvát* legyen.

Ez mindenesetre nagy dolog, mely alkalmas arra, hogy esetleg jobban lehessen értékesíteni Dalmácia természeti kincseit, mert ketségtelen, hogy a verseny következtében olcsóbbodni fognak a szállítási díjak. Maga a tengerhajózás azonban nem virágoztathatja föl Dalmáciát, mert nincs vasuti összeköttetése a szárazfölddel, amely tulajdonképp alimentálhatja a hajózást. Ezt az összeköttetést pedig megkapja abban a pillanatban, amint visszakapcsolják a magyar koronához.

Mindazáltal így is elég bő és tág tere van

megéreztem, hogy a tragédiám elkerülhetetlen.

Lássa, soká haboztam, sokat szenvedtem, de a szenvedélyes szerelem megfekezett. Azt határoztam magamban, hogy a feleségem boldogságát nem dulom fel holmi drámai jelenettel, hanem megnyugszom a megmásíthatatlanban.

De a bosszu nem alszik s így büntető hatalmat csakis önmre irányítottam.

Az alatt a három év alatt, amíg ön a becsületemet elrabolta, barátság fejlődött közöttünk s e barátság alapján ön reám bízta a vagyona kezelését. Teljhatalmat nyertem ön fölött és . . . rövid leszek . . . tönkrettem önt. Ez a bosszu sokkalta edesebb is, mintha egyszerűen megöltem volna önt.

A mai napot választottam, hogy ezt önnek értesítésre adjam. Vegye tehát tudomásul, hogy ön koldussá lett!

Ez azonban még nem minden. Felhasználtam az ön könnyelműségét arra, hogy mindenféle gyanus vállalatba bevezessem. Egész légiónyi család vállaltak az élen az ön neve szerepel; — az mit sem tesz, hogy erről önnek tudomása nem volt: ön olvasatlanul bár, de mégis aláírta azokat az okmányokat, amelyeket én ön elé tettem . . . A családtagok mérlege, ime, betelt s a hullámok összecsapnak az ön feje fölött. Egy-két nap mulva letartóztatják önt és a bíró-

Dalmáciában a magyar gazdasági tevékenységnek és e tekintetben nagyon sok felvilágosítással szolgál *Havass* Rezső füzeté, mely alkalmas arra, hogy hasznos tevékenységre serkentse a magyar vállalkozást. Ha a magyarok fölkeresik Dalmáciát, ott vállalkoznak, keresetet nyújtanak a lakosságnak, mindjobban megkedveltik a magyar eszmét.

Bőven és részletesen ismerteti a szerző Dalmácia természetes kincseit és hatalmas vízi hajtóerejét. Van ennek az országnak borán és különféle déli gyümölcsön kívül kitünő koxolható szene, van kiváló aszfaltja, vannak érczei, van márványa, a cementszárításhoz szükséges anyagok a tengerhez közel bőven találhatók, amit az olaszok máris nagyban fölhasználnak. Vas, mangán, rézércz, sőt czi-nóber, kéneső és festékek készítésére alkalmas földek is vannak, míg gipsz óriás terjedelmű telepeken fordul elő. Részletesen írja le Dalmácia vizierőit és ismerteti a hajózási viszonyokat, összehasonlítva a különféle nemzetek tengerészetével. Jogoosan hangoztatja, hogy érdekeink Dalmácián át vezetnek Montenegróba és Albániába, ahova be kell hatolni a magyar kultúrának és a magyar gazdasági érdekeknek. Különös szeretettel foglalkozik Dalmáciának egyik legszebb és leghatalmasabb részével, a Bocche di Cattaróval. *Havass* Rezső dr. mindenesetre jó szolgálatot tett a magyar gazdaságnak füzetének közrebocsátásával.

VÁROSI ÜGYEK.

A villamos vasut ügye. A villamos vasut megváltása ügyében — mint Budapestről jelentik — a városi képviselőtestület legutóbbi ülésén elhatározott két havi haladékot a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nem fogadja el, hanem tárgyalásba fog bocsátkozni egy belga pénzesporttal, amely már régebben pályázik a villamos vasut tulajdonjogára.

A városi állandó bizottság ülése. A városi állandó bizottság tegnap *Vio* Ferencz dr. polgármester elnöklete alatt ülést tartott, melyen *Bellen* dr., *Branchetta*, *Dumicich*, *Grosich* dr., *Luppis* lovag, *Ossoinack* János *Paurich* és *Sirola* bizottsági tagok vettek részt. Az ülésen elfogadták a nyugdíjalap bizottságának javaslatát, mely szerint a városi tisztviselők özvegyei a megfelelő fizetés egyharmadát kapják nyugdíjképen. Elhatározták, hogy a városi képviselőtestületnek javasolni fogják

ság, amely önt a vádlottak padjára helyezi, fegyházba küldi a család vállalatok elnökét, még ha tíz annyi őse volna is a vicomte urnak.

Ime . . . csak ezt akartam önnek tudtára adni. . .

Gotard elhallgatott; a tekintetében azonban most már megvillant a szokasos mosoly. Nagy elégtétellel nézte, mint válik halottságadtá a fiatal főur arcza.

Vicomte d'Ambleuse lelkében fölkarodott az egész történet, amelyről most tudomást szerzett. Láttá magát, amint nagy botrány középpontján állva, letépi róla a becsület tekintélyét és sárral tapodják ősi nevét. Erre egyszerre fölkiáltott:

— Nem, ez nem fog megtörténni! Nem, uram, engem nem visz a vádlottak padjára, mert ime, én magam adok önnek itt nyomban elégtételt . . . Isten önnel!

Pillanat alatt elővette finom mivű zsebfegyverét, amelyet állandóan magánál hordott . . . a következő pillanatban átlőtt halántékkal bukott le Gotard asztala előtt.

A financier hozzá sietett és hosszasan nézte a halottat a lábai előtt. De aztán egyszerre megtelt a szeme könnyel és önkéntlenül e néhány szó tolt az ajkaira:

— Szegény Geneviève, milyen boldogtalan lesz!

20,000 korona póthitel kiutalványozását a vízvezeteki telep nagyobb szénszükségletének fedezésére. Az utcák új elnevezésére vonatkozó javaslat tárgyalását, tekintettel a kérdés kiváló fontosságára, más ülésre halasztották. Elhatározták továbbá, hogy a városi képviselőtestületnek ajánlani fogják 16,000 korona megszávasását a népkert melletti új iskola felállítására, szellőztetésére és zuhanytűrdők felállítására. *Kardos* László révbiztosnak átengednek megvételre egy darab városi telket a Via degli Operain 12 korona árért négyyszög méterenként. — A bizottság végül zárt ülésen néhány személyi természetű ügyet intézett el.

KÜLÖNFÉLE.

— Mikor az eső szakad. Már napok óta borús és esős időjárásban volt részünk, de több mint huszonnégy óra óta egyfolytában olyan eső szakad a nyakunkba, aminőt csak néhai való jó öreg Noé apánk élvezhetett a híres nagy esőzés idejében. A hűvös eső alaposan lehütötte a levegőt is és lön szülőanyja kellemetlen krakogásokkal párosult sok hangos trüsszögésnek. Az esernyők és kalucsnik becsese csimborasszói magaslatra szökött, ellenben a szerelmes randevuké a nullponton áll. Ám vannak ennél sokkal súlyosabb következményei is a kriminális időjárásnak. Nevezetesen a forgalom szenved mialta sokat. Budapesttel a táviró- és telefon-összeköttetés teljesen szünetel. A kikötőbe több olyan hajó nem futott be, amelynek megérkezését mára biztosra várták. Így például elmaradt a kivándorlókat szállító *Carpathia* Cunard-gőzös is. De a kikötőben levő hajók rakodását is nagyon akadályozza az esőzés, ami annál károsabb, mert ezzel késést szenved a hajók elindulása is.

— Kinevezés. Mint értesülünk, a bíboros hercegprimás kinevezte *Jaross* Károly helybeli állami felsőbb leány- és polgári iskolai hittanárt *bars-füssi* plébánosnak.

— A calabriai földrengés károsultjainak. A *Fiumei Atletikai Klub* e hó 15-én rendezett labdarugó-mérkőzésének jövedelméről, amelyet tudvalevőleg a calabriai földrengés károsultjainak felségélyezésére fordítanak, a következő újabb kimutatást teszi közzé:

Eddigi kimutatás 498 korona, Righini József 10, Gigante A. 5, Fürst Mór 5, Blasevics P. 2, Faginea 2, Ercolessi S. 3, Parkettgyár 3, Steiner Ede és fiai 2, Deák Kálmán 2, Weiss M. 10, Ghersincich Ferencz 3, Moravec K. 3, Nascimbeni P. 5, Nattich P. 5, Premrou & Ruzicska 5, N. N. 3, Orient társaság 8, Rossi E. 2, Polonio-Balbi M. 3, Smith és Meynier 5, Singer Co. Ltd. 5, Alpron Attilio 2, Simper G. 5, Sirola G. 5, Della Motta M. 3, Garofolo M. 3, Rупnik E. 3, Dubokovics N. A. 3, Tomsich & Neger 5, Engelsrath R. 2, Magyar villamosági részvénytársaság 5, Mohovich Antal 2. Összesen 627 korons.

— Ismeretlen öngyilkos. A rendőrség értesítést kapott a szabadkai rendőrségtől, hogy az ottani *Pest* szállodában e hó 14-én öngyilkosságot követett el egy ismeretlen, 40—50 éves, az uri osztályhoz tartozó férfi, akinek kilétét nem sikerült megállapítani. Az öngyilkosnál semmiféle irást sem találtak. A szabadkai rendőrség felkérte az itteni rendőrséget, hogy segédkezzék az öngyilkos kilétének megállapításában, akinek személyleírása a következő: Termete közep; arcza hosszás; szemöldöke szőke, sűrű; szeme kék; haja szőke, oldalt elválasztva; bajusza tömött, vörösesbarna; orra erősen hajlott; öt foga hiányzik.

A keresztény-szocialisták köre.

E szerencsétlen auspicziumok között született egyesületet egymástól cserbenhagyják különben is csekély számú párhívei, ami arra mutat, hogy városunkban nem ilyen kedvező a talaj számára. A multkori gyűlés elnökeül megválasztott *Vezsil Benvenuto* például kijelenti, hogy csak a kíváncsiság vitte a gyűlésre s hogy a neki felajánlott elnöki tisztségből nem kér. A választmány egy másik tagja, *Cretich Miksa* szintén kijelentette, hogy nem kíván a kör tagja lenni.

Vasuti igazolványok megváltása. Féláru vasuti menetjegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok a jövő évre való érvényesítésük végett e hó 20-ától kezdve beküldhetők a m. kir. államvasutak igazgatóságához. Ugyanettől az időtől kezdve ez év végéig kérelmezhetők az új vasuti igazolványok is.

Gyilkos matrózok. Az *Emperor* nevű angol kereskedelmi hajón, amely Nyugat-Indiából utban volt Swinemünde felé, orosz matrózok megölték *Frank* kapitányt s a hajószakácsot. A gyilkosságról még nem érkeztek részletek.

Magáról megfeledkezett lelkész.

Nagy megbőtránkozást keltett tegnap delután egy örmény katolikus lelkész, aki ittas állapotban az Adamich-mólón teljes papi ornátusban tánczolt, kiabált és énekelt, nagy gaudiu-mára az utcai suhanczoknak. A botránynak egy rendőr közbelépése vetett véget, aki a magáról megfeledkezett papot bekísérte a rendőrségre. Ott kitűnt, hogy Sava Monico Miklósnak hívják és Amerikába készült kivándorolni. Minthogy írásai teljesen rendben voltak, mámorának kialvása után szabadon bocsátották.

Eliszaposodott osztrák kikötők.

Hajózási körökben már régóta panaszkodnak, hogy Dalmáciának egyes kikötői az iszaplerakódás következtében igen nehezen közelíthetők meg, ami a dalmát hajó- és áruforgalomnak nagy károkat okoz. Különösen érezhető e baj a Fiume ellenlábásának nevezett *Metkovics* és *Fort Opus* kikötőknél. Most, hogy a dalmáciai magyarbarát horvátok és olaszok Dalmácia-nak a Szent István birodalmához való visszacsatolása érdekében állást foglaltak, az osztrák kormány készséggel kimutatja, mennyire szíven viseli Dalmácia érdekeit és egyes kikötői építkezéseken kívül a napokban azt is elrendelte, hogy *Metkovics*, *Fort Opus*, *Ferkovics* és még egypár kisebb kikötőben kotrási munkálatokat végezzenek.

Felborult csónak. Tegnap delután két fiatal embernek kedve támadt a csónakázásra, noha az idő e mulatságra nem nagyon kedvező volt. Amint a kikötő vége felé közeledtek, a csónak felborult s a két fiatal ember a vízbe esett. Szerencsére jó úszók voltak s így egy kis hideg fürdő árán megmenekültek. E szerencsés kimenetelű baleset arra a szenzációs híresztelésre adott okot, hogy egy bárka hajótörést szenvedett s a hennülők odavesztek.

Fertőző betegségek. A városi főorvos heti jelentése szerint e hó 16-ától 22-éig a következő fertőző megbetegedéseket jelentették be: Titusz 28, kanyaró 2, trachoma 3. Két haláleset is fordult elő kanyaró következtében.

Két halott. Néhány nap előtt a Sign melletti Cetina folyóban egy *Ciusuccich* Péter nevű ember holttestét találták meg, ki már szeptember 29-ike óta eltűnt hazulról. Ugy sejtik, hogy a szerencsétlen részeg állapotban esett a folyóba s belefullt a vízbe. — Az elmúlt csütörtökön a közeli Arbe szigetnek *Barbato* nevű pontján egy holttestet találtak, amelyről azt gyanítják, hogy *Dundovich* arbei lakosé. Minthogy nem látszik kizárva az az eshetőség, hogy a szerencsétlen gonoszított áldozata lett, a hatóság megindította a vizsgálatot és elrendelte egyúttal a holttest felboncolását.

A szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon-száma: 224.

KIVÁNDORLÁSI ÜGYEK.

A Carpathia nem érkezett meg. Mára várták kikötőnkbe a kivándorlókat szállító *Carpathia* Cunard-gőzöst, amelynek holnap délben kellett volna innen elindulnia New-Yorkba. Késő delután azonban Triesztből távirat érkezett, amely tudatta, hogy a *Carpathia* a rossz időjárás miatt még nem indult el Triesztből, ahová tegnap érkezett meg. Azok az utasok, akik Amerikából a *Carpathia* hajóval jöttek, az éjjel vasuton érkeztek ide Triesztből. Fiumében már eddig is mintegy 1900 kivándorló várja a *Carpathia* megérkezését, úgy hogy az óriási hajó, amely a legnagyobb a Fiuméből közlekedő kivándorlóhajók között, előreláthatólag egészen megtelik utasokkal.

Kivándorlók figyelmébe. Amerikából érkezett jelentések szerint *New-Orleansban* (Louisiana állam, Észak-Amerika) ez idő szerint igen rosszak az egészségügyi viszonyok, ez okból óva intjük kivándorlóinkat, hogy e vidéket fel ne keressék.

Egy magyar kivándorló kalandja. Mint New-Yorkból jelentik, az október 9-én Fiuméből odaérkezett *Slavonia* kivándorlóhajón az amerikai hatóság *György I.* 27 éves magyar kivándorló személyében anarchistát akart fogni. A hajón jött 1932 fedélközi utas nagy részét «kivánatos» bevándorlónak találták a bevándorlási biztosok Ellis Islandon, ámde 26 oláh legényt az alatt a gyanu alatt, hogy előre elszegődött munkások, visszatarítottak, valamint a fiatal *Györgyöt* is és pedig azon a czímen, hogy anarchista; már pedig előre elszegődött munkásoknak és anarchistáknak egyaránt tilos a bemenet Amerikába. A 26 oláh legény még aznap bebizonyította, hogy semmiféle amerikai munkaadóval otthon előre szerződést nem kötöttek s így békén eleresztették őket is, de az anarchistának tartott *György I.* nem szabadulhatott olyan könnyen, mert a fiúmei amerikai ügyvivőség kábelezte meg Ellis Islandra, hogy *György* anarchista. A jóképű, művelt ember benyomását keltő *György* részletesebb kihallgatása alkalmával a vizsgáló bizottság előtt előadta, hogy ő sem anarchista, sem szocialista elveket nem vall s azt hiszi, hogy a fiúmei távirat boszu műve, mert az ottani kivándorlási szállóban összeveszett valakivel. Az utóbbi időben Londonban és Párisban tanult s most a pennsylvaniai Meadville város unitárius teológiai szemináriumába igyekszik, nem pedig a pattersoni anarchistákhoz. Az eset *Watson* kormánybiztos, az állomás főnöke elé került, aki másnap az említett szeminárium igazgatójának távirati megkeresésére *György I.*-nek megadta a bevándorlási engedélyt. Érdekes, hogy a gőzös utasai közül Ellis Islandról 1300 kivándorló Pennsylvnia államba utazott, ahová különösen újabban valósággal özönlik a magyarság.

A magyarországi kivándorlás apad. A *Bevándorló* című amerikai lap most érkezett számában olvassuk a következőket: Igaz örömmel látjuk, hogy az őszi bevándorlást illetőleg a rémes jóslatok, már amennyiben a magyarországi bevándorlás jön tekintetbe, nem teljesülnek. A magyarországi bevándorlás nemcsak hogy nem szaporodik, hanem ellenkezőleg, az előbbi hónapok bevándorlásához képest szinte aránytalanul csökken. A mult héten mindössze *hét-száz-tizenegy* érkeztek ide hazulról, még pedig 122 magyar, 405 tót, 73 német, 110 horvát és egy szál oláh.

New-York államban maradt 10 magyar, 34 tót, 5 német és 3 horvát. Pennsylvaniába ment 12 magyar, 52 tót és 4 horvát. Ohio államba ment 14 magyar, 48 tót, 15 német, 14 horvát és egy oláh. New-Jerseybe ment 12 magyar, 35 tót és 17 oláh. Connecticutba ment 9 magyar, 20 tót, 5 német és egy horvát. West-Virginiába ment 12 magyar, 54 tót, 7 német és 12 horvát. Missouriba ment 1 magyar, 14 tót, 7 német és 2 horvát. Michiganba ment 1 magyar, 11 tót, 10 német és két horvát. Dela-

wareba ment 11 magyar 13 tót 2 horvát. Illinoisba ment 17 magyar, 57 tót, 9 német és 16 horvát. Indianába ment 23 magyar, 53 tót, 11 német és 25 horvát. Wiscounsinba ment 14 tót, 6 német és 6 horvát. Montanába ment 8 horvát.

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedelmi és iparkamara ülése. A helybeli kereskedelmi és iparkamara ma este 6 órakor ülést tart, amelyen több fontos ügy kerül tárgyalásra.

Óriási kávérakomány. Tegnapelőtt érkezett Triesztbe Buenos-Ayresből a *Báró Fejérváry* Adria-gőzös oly nagy kávérakománnyal, aminőt még nem hozott gőzös a Földközi-tengerre. Összesen 87,406 zsák kávéra rug az óriási rakomány, melyből csak 250 zsák jön Fiuméba, míg a többit trieszti nagy kávécégek kapják. A kávé kivül a *Báró Fejérváry* még 5957 zsák lenmagot, 430 bál dohányt és 100 zsák kakaót hozott. A gőzös összes rakománya tehát 92,893 zsákból áll, melynek súlya körülbelül 6000 tonna. Csupán a kávé értéke ötödfél millió koronára rug.

Czukorkivitel Indiába. Ma érkezett kikötőnkbe a *Maria Valeria* Lloyd-gőzös, amely 4000 tonna czukrot vesz föl India részére.

A liégei világkiállítás bezárása. Liégeből jelentik, hogy a világkiállítást tegnapelőtt *Albert* herczeg jelenlétében ünnepélyesen bezárták. Ezután következett a díjkiosztás, amelyen Magyarországot *Saxlehner* András budapesti belga főkonzul vezetése alatt *Thék* Endre, *Elek* Pál és *Fürst* Berthold tagokból álló küldöttség képviselte. *Albert* herczeg megszólítással tüntette ki a magyar küldöttséget, amely részt vett az esti díszlakomán is.

Kikötőnk forgalma.

Erkezett:
Október 24-én.
Dora, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 1715, kapitány Ormels, Floridából.
Indult:
Október 24-én.
Vasta Guerrera, olasz lobogó alatt, tonnatartalma 384, kapitány Saglinbare, Gravosába.
Zrínyi, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 941, kapitány Descovich, Valenciába.
Moravia, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 2268, kapitány Dabovich, Bombayba.
Október 25-én.
China, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 3855, kapitány Tomanovich, Triesztbe.
Saturno, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 1115, kapitány Leva, Batumba.

Adria

magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság
tengeri forgalma.

Erkezett:
Adria október 23-án Oranba Malagából.
Deák október 24-én Cardiffba Bordeauxból.
Lederer Sándor október 24-én Barcelonába Marseilléből.
Szápáry október 24-én Triesztbe Velenczéből.

Indult:

Andrássy október 25-én Bariból Triesztbe.
Árpád október 24-én Cataniából Maltába.
Mattekovits október 23-án Patraszba Londonba.
Mátyás király október 24-én Genuából Palermóba.
Tisza október 24-én Nápolyból Marseilleba.
Szeged október 24-én elhaladt Quessantnál Rotterdam felé.

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

A legmodernebb szövetek!

ruhák számára, kitűnő szabás, szolid kidolgozás!

Legolcsóbb árak, legjobb anyag, leggyorsabb kiszolgálás.

Raktárunkban, úri-, női- és gyermek- ruhák az őszi és téli idényre, és mindennemű szövetek dús választékban találhatók. — Gyors kiszolgálás. — Számos látogatást kér:

Miksic és Raganzini - Fiume: Corso.

MAGYAROK OTTHONA!

Rosenthal Lipót -- Fiume

AZ ADAMICHTÉREN.

Játék, pipere, japán és kagyló áruk, bőrönd és utikosár raktár

10 KÉPES LEVELEZŐ-LAP 20 KRAJ CZÁR.

NAGLIĆ GABRIELE

czipőraktára

„a városi toronyhoz“

Piazza delle Erbe.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy mindennemű ujfajta

férfi- női- és
gyermek-czipők

érkeztek raktárra, úgy mint:

chevreaux-, boxbőr-, borjubőr s lakkczipők.

Legfinomabb kivitel legolcsóbb árak.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett Szigoru pontosság és kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Altberger Ignác

Via Germania 1. ajtó 7.

Az elmúlt rendkívüli száraz nyár folyamán ismét a

Küküllőmenti

Első Szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: CASPARI FRIGYES MEDYES 27 N. Küküllőmegye). volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít.

Képez árjagyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

! Őszi és téli újdonságok!

Szalonszőnyegek, szőnyegek háló- és ebédlő-szobák számára, csipke- és szövetfüggönyök, pré-mek, asztal- és ágyterítő garnitúrák

nagy választékban és közismert olcsó árakban egyedül **WEISS M.** cégnél kaphatók.

FIUME, Corso II. — TRIEST, Corso 9.

A legmodernebb kézműárak, férfi- és női ruhaszövetek, selyem, bársony, butorszövet, kész fehérenemű, keztük, csipkeárak, szőnyegek, nyakravalók és mindennemű disztárgyak eladása.

Szabott árak! Szabott árak!

Mengyasszonyi kelengyék a legolcsóbb árban szállíthatnak.

V. E. & A. de ROSSI

Piazza delle Erbe 7. (Óváros.)

Többször kitüntetett czipőraktára.

Saját készítésű legkitűnőbb

férfi-, női-, és gyermek czipők minden árban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalanul eszközöltetnek.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban

Nyomatott az „Unio“ könyvnyomdában Fiume, (Adria-palota, Riva Szápáry).